

Glosar

abdé - abia
 acăţ - acaţ, salcâm
 acuf - ac cu gămălie
 adăvâsi - a se stinge, a se termina, a se prăbuşi
 agodi - a aştepta
 ai - ani; usturoi
 aitură - piftie, răcitură
 alac - grâu sălbatic
 alticele - altceva
 ardău - pădurar
 atuncimicuţa - atunci
 badoc - tablă (de zinc etc.)
 băieş - miner
 bătuşâl - miner
 băl - blond, albenet
 balţuri - înodături, noduri
 băncuţă - bancnotă
 bandă - orchestră, ceteraşi
 băniălu, bontălu - a bate, a bontăni
 bărc, bărcuri - smârc, tufişuri lângă baltă
 bărnaci - negricios, brunet
 besadă - vorbă
 blenci - briceag, cuţitaş
 bobică - bobită, cartof
 bocoiian - bogătan
 bodiu - uliu
 bolătană - fântână
 bolz - bulz, bulgăre
 borşucă - mazăre
 briboi - baraboi, cartofi
 brihan - pântec
 buciulie - spic, măciulie, căciulie
 bugăt - destul
 bujdei - bordei
 bulciug - "bulciugu miresei" - iertările miresei
 bultag - baitag
 bureţi - pistrii, ciuperci
 but - ciudă, drum
 butin - exploatare forestieră
 cântălu - a cântări
 cantarig - cârligul de la fântână
 capău - dulău, câine
 cărcăi - a cărăi
 carnăgie - cărămizie
 cealău - înşelător
 cearabogar - cărăbuş
 celui - a înşela
 chepeneg - suman
 chinez - cneaz; joc cu mingea "de-a chinezii", asemănător cu golful
 cilioaie - pasăre de noapte
 ciocioi - a şiroi
 cioflâng - cioflânc
 ciors - soi (râu), obiect uzat
 cipcă - dantelă
 ciucalău - ciucur, cocean de porumb
 ciucur - ciucur; pantalon
 ciuf - de batjocoră, de răs
 ciuflica - a scufunda
 ciurcel - cercel

clisă - slănină
 clocoţici - zurgălău
 codaţ - vierme
 cofeler - cafenea
 coleşă - mămăligă, tocană
 concii - coc (la păr)
 corăi - a ghiorăi
 corci - tufă, tufiş
 corlan - sobă, burlan
 coşeri - coviltir
 cotarcă - coş plat, cu diametrul de
 cca. 1 - 1,5 m.; dar şi coşteul
 pentru porumb. Dim. cotărcuţă.
 cotună - cătană, soldat
 crăieşte - crap
 credinţă - logodnă
 cuieriţă - cuier
 curătură - pădure defrişată; scursură
 cuşăi - a gusta
 cuştiulete - prima "gustare" din porcul tăiat
 cuştuli - a gusta
 dămboacă - dâmb, movilă
 dăngălău - tont, tăntălău
 detulin - separat
 dibol - bivol
 Diord'e, Diordie - Gheorghe
 dohot - petrol
 dramită - şindrilă
 dupăcele - cusături (la cămaşă)
 dupăcit - cusut
 durzău - buhaş, brad tânăr
 duţucă - monedă mică, gologan, ban
 făgădi - a făgădui
 fain - frumos
 fancuri - prăjituri
 fârcitură - căpiţă
 fârtai - sferă de litru
 fâşcăi - a fluiera
 fedeu - capac (pentru oală)
 fele - jumătate de litru
 feredeu - butoi, vană (de baie)
 fertig - gata (de tras, vz. germ. fertig)
 firetec - siretic, iscusit, cu personalitate
 fiteu - spor, şporet, vatră, sobă
 foaită - soi, neam
 fogădaş - făgăduială
 fontălu - a cântări (de la font - 1/2 kg)
 forozăş - cătunie, recrutare
 franţ, franţa - sifilis
 gală - groapă pentru jocul cu mincea
 gălicioară - de la galiţă, găină
 gândac - şarpe, gândac
 gârli - a cârli
 ganie - izmană
 ginars - horincă, ţuică
 giuji - curmeie
 graiţă - creiţar, griţar, ban
 groşiţă - monedă (de la "groş")
 hagău - stăvilar
 haidău - pădurar
 hăizaş - acoperiş
 hăltăşag - murdărie, excremente
 hampaia - ridicare
 handralău - vagabond, netrebnic, neserios
 hărgău - hărdău, oală mai mare de lut

hărloagă - părloagă, haturi
 hărliut - şmecher (ă), hătru, mânjit (ă)
 haşme - cepe mici, bulbi
 hăţi - a apuca, a prinde
 hăzeme - urăţenie, murdărie
 haznă - folos
 heaba - în zadar, degeaba, geaba
 heini - a împinge înapoi, a da la o parte
 heli - haznă, folos, parte
 heturi - gozuri, resturi
 hia - a avea nevoie
 hintău - batic
 hireş - frumos
 hleab - construcţie de lemn (în general, anexă)
 hodin - aşezat, vârtos, bine făcut
 hoher - păznic
 holobţ, holobţ - sarma, bulgăre
 horpoti - a sorbi zgomotos
 hreşti - vreasc
 huc, hucurel - tot, în întregime
 huldupa - a înfuleca
 husoş - husoşei, monedă
 tertăş - loc defrişat
 tertui - a defrişa
 ini - a veni, a zini
 tosag - avere
 iui - a striga
 izvoroc - izvor
 închii - pers. I prezent de la vb. a închina
 încipcat - înstruţat
 îndăginit - supărat (?)
 inhăi - de la a hoi, a îmbrăţişa
 întina - a închina; a se umple cu tină, noroi
 învăli - a improhodi, a improbodi, a lega
 năframa
 jeb, jăb - buzunar
 jederat - degerat
 jeite - degete, deşte
 jib, jib - tare
 joampă - groapă; loc mai adânc în râu; plisă
 lăşcuţă - un fel de tăieţei mai laşi
 leg - hei (de la "le", asemănător cu "la, la,
 la şi le, le, le")
 licitar - magiun, marmeladă
 ligri - cârtăg de la uşă, zar
 lomuri - rămăşiţe de fân, de surcele etc.
 lopişcă - bătă de lovit mingea, mai
 groasă la un capăt; lopăţică
 lozi - a lovi
 macău - bota chemătorilor
 mădări - a dezmiarda
 măderan - măghiran
 măgan - de voie; "de măganu lui" - de
 capu lui
 mămulioară - dim. de la mamă
 mazăre - fasole
 mazărită - mazăre
 mé - a merge
 mince - minge
 mnerăi - albastru
 mnez - miez; mijloc; puţin
 mnezunie - hat, mejdă
 năfrămuţă - batistă
 nămni - a numi, a năimi
 ochi - ochi; sticlă

ofârli - a lua în batjocură
 ogrinji - rămăşiţe de fân, de tulese de porumb
 ontuţ - untuţ
 paler - îngrijitor la drumuri
 pânzătură - zadie, năframă
 pār - pār; caşmir - "năframă/sugnă de pār"
 pivniţă - pivniţă
 plisă - loc adânc în râu
 poclui - a sta în loc, a sta liniştit, a se
 astâmpăra
 pot, poturi - motiv ornamental cu puncte
 şi flori
 pravalău - mincinos, palavragiu
 proaşcă - năvală, a da iama
 pudări - a (se) farda
 ruguriţă - dim. fem. de la rug
 rujă-bujă - bujor
 rujă de Rusalii - bujor
 săhăstrie - singurătate, pustietate
 sirsău, siriz - fierăstrău
 stan - partea din spate a unei cămăşi/suman
 stelniţă - ploşniţă
 sumnă, sugnă - rochie
 şaranţ - stâlp pentru susţinerea gardului;
 lemn mai gros
 şarincă, şarincăuă, şarincă - năframă
 şifon - şifonier
 şor - schilod, "cu şor" - cu bai, cu hibă
 şori - a face de ruşine, a umili
 şpesa - a cheltui
 şpor, şporet - sobă
 ştopţi - a scuipa
 ştrimfli, ştrimpti - ciorapi
 teară - război de ţesut
 tehui - nebunatic, neîntreg la minte
 teiţă - cheiţă
 tepşă - tavă pentru copt
 teptar - pieptar, cojoc
 ticlazău - călcător
 tiăru - tuia
 tier - tei
 tigoare - dihonie, ceartă, necaz
 tingă - margine de la prag; curea la ham
 tizmaş - pizmaş
 tocană - mămăligă, coleşă
 tomna, tumna - tocmai
 tosmagi, toşmagi - tăieţei
 ţăl - locul unde trebuiau să ajungă la
 jocul cu mingea
 ţali - a trage la ţintă, a ochi, a nimeri
 ţarcă, sarcă - coţofană
 ţidulă - chitanţa, înscris
 ţitron - măr gutăi
 ţol - covor
 uăchi - ochi
 vâlaş - obicei
 vâlicé - vâlcea
 vej - tulpină de porumb
 velişte - vechime
 vioară - viorie ("apă vioară")
 vo - vreo
 zăbădi, zăbăzi - a zăbovi
 zăhăi - a deranja
 zerre - şarpe
 zidere - vedere, găleată (D. I.)

memoria ethnologica

nr. 6-7 (An III) * ian.-iunie 2003

ISSN 1582-8573

Revista apare trimestrial. Numărul următor este preconizat pentru octombrie, cu materiale şi obiceiri preponderent despre anotimpurile vară (iulie-august), toamnă şi iarnă (decembrie). Pentru a facilita apariţia, vă rugăm, pe cât posibil, să ne trimiteţi materialele - studii, eseuri, culegeri, fotografii etc. - pe dischetă/CD (marcând cu necesitate imperioasă **ă, â, î, ş, ț**, chiar şi cu o altă literă/semn mai rar/deloc uzitat, pentru a putea fi înlocuit pe computer). Nu uitaţi să adăugaţi, unde este cazul, glosarul minimal. Marcaţi pe fiecare pagină/dischetă/fotografie numele, explicaţiile necesare. Materialele vor fi aduse/trimise, în timp util (până spre 1-10 septembrie) pe adresa redacţiei: Centrul Creaţiei Populare Maramureş, c.p. 24, of. p. 9, Baia Mare - 4800, tel. 004.062.211.560, fax. 004.0262.215.359, email ccpmm@rdslink.ro

Responsabilitatea opiniilor exprimate în studiile publicate revine autorilor. Manuscrisele reţinute vor apare în ordinea necesităţilor redacţionale. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.